

Höjd och djup : Skizzer och humoresker. 1:a hft.

Fredrik,

59 C Br.

Häftet

Pris 25 öre.

Roman
Sv.
(Br)
a

n=1

Höjd och Djup.

Höjd och Djup
Skizzer

och
kommer i häften 25 öre till omfång
och utvärd som föregående.
Hvarje häfte säljes särskildt.
af
Högskoleföreläsaren

H. ALMERS
Fredrik.

Helsingfors,
J. O. Almers Förlag.

1893

Höjd och Djup

Höjd och Djup

utkommer i häften å 25 öre till omfång,
pris och utstyrrel, som föreliggande.
Hvarje häfte säljes särskildt.

Högaktningsfullt:

J. O. ALMER.

HÖJD OCH DJUP.

I.

Mathematiskt talat, kunde man säga att *höjd* och *djup* äro olika benämningar för samma sak. En kropp har ju alltid tre dimensioner, längd, bredd och höjd. Den tredje dimensionen benämnes ibland djup eller tjocklek. Men i dagligt tal är det en himmelsvid skilnad på höjd och djup. Eller med andra ord: så olika som natt och dag.

Då man vill ge uttryck för en obegränsad glädje, talar man om *höjden* af glädje. Då man vill ge uttryck för en gränslös sorg talar man om sorgens *djup*.

I sorgliga fall kan understundom höjden komma med för jmförelsens skull, såsom då en murareänka i tillkännagifvandet om sin mans dödliga fränfälle, genom att ha fallit ned från en bygnadsställning vid ett torn, säger: endast *den* som vet tornets *höjd*, kan göra sig en föreställning om min smärtas *djup*.

Den högsta *hastighet* människan kan åstadkomma utvecklas säkerligen då hon råkar få tag i en bränhet tallrik; men detta blir naturligtvis

endast småsaker i förhållande till ljusets och elektricitetens hastighet.

Höjden af *nykterhet* är när man icke blott är absolutist, utan därjämte hvarken fyllar år, eller förtär spritärter.

Höjden af *sinnesnärvaro* utvecklade professorn, som höll föreläsning i fysik och för sitt auditorium förevisade knallgas. "Denna gas", säger professorn, "är så lätt antändlig, att om jag t. ex. ville närma denna retort till lågan från delta ljus skulle det inträffa en förskräcklig ex" (professorn för retorten till ljuset och en explosion inträffar, som slungar retortens väggar åt tusen olika håll och förvandlar professorns dräkt till trasor) professorn fortsätter med ostördt lugn: "explosion, alldeles sådan, mina herrar, som den vi nu varit vittne till.

Höjden af *artighet* visade en amerikanare, som då han föll ned från sjunde våningen, under fallet bad en, i tredje våningens fönster stående fru, om ursäkt för att han inte hade tillfälle att titta in om i förbifarten.

I *minne* lär väl ingen ha öfverträffat den, som mindes åtta dagar innan han var född.

Och har ni sett något svartare, mitt herrskap, än en kolsvart neger, som sitter i ett beckmörkt rum och dricker svart bläck och äter blanksmörja.

Höjden af *snålhet* lär visst procentarn Levi hunnit, eller hvad tycks?

Procentarn Levi styfvern spar,
den mössa som hans farfars far,
uti en bod för gamla kläder
en gång som pojke fick till skänks,
begagnar han ännu — hvad tänks!
Till helgdags, blott i vackert väder.

II.

Hvad tycks, mitt ärade herrskap, om vi skulle låta dessa två ord permanent kvarstå såsom rubrik, för ärade herrskapets och min räkning? För ärade läsarens, jag vågar antaga att Tit. genomläser *detta*, räkning, att ögna igenom — *läsat* om så behagas och för undertecknads räkning att under denna benämning korteligen göra en liten framställning i ett eller annat ämne och detsamma under allmänhetens ögon komma låta förmedelst denna utmärkta trycksvärta.

Ser ni mitt herrskap, jag tycker det kunde passa så "obilliga" väl med den här rubriken ifall jag någon gång skulle råka framkläcka en eller annan *djupsinnig* tanke och så skulle jag gerna önska att herrskapet ville vara öfverseende ifall jag ibland råkar att komma ut på *bredden*, *längden* hoppas jag att många samverkande orsaker skola draga försorg om. Men en sak till: jag vill på det hjärtligaste bedja herrskapet att *aldrig* gifva **Höjd och Djup** namn heder och värdighet af *tjocklek*. Och lofvar jag högtidligt och utan

förbehåll att jag skall göra allt, som står i min makt, att undfly det som skulle kunna ge skäl för en sådan benämning.

Eder ödmjuke och ringe tjenare

Fredrik.

BAL.

Hvad det än kan vara för "anledning", till »Bolmköpings Handtverksförenings» årligen återkommande baler, så kan man åtminstone konstatera det faktum, att de återkomma med astronomisk visshet hvarje år, den 21 Januari. Som nu Hans M:t konungen behagar att fylla år samma dag, så sände B. H. F. ett lyckönskningstelegram till *högst* densamme på hans sextioförsta födelsedag.

Jag har alltid haft lust att uttrycka mig kort och godt i saker och ting. Hade jag blifvit anmodad, att stilisera telegrammet, skulle det fått följande lydelse:

*"Samlade till festligt lag tömmes Eder välgångsskål.
Bolmköpings Handtverksförening".*

Huruvida balernas astronomiska regelbundenhet kan komma att inverka något välgörande på de annars oregelbundna *stjärnfallen* får tiden utvisa.

Stjärnor kan man redan träffa på balen om de också inte hänga och dingla på herrarnes frackuppslag eller hvila mot våra manliga bröst så mycket som kärt och önskligt vore.

Jag hade det oskattbara nöjet att blifva presenterad för en stjärna af första ordningen. Min vän Frank gjorde mig den tjänsten:

— Tillåt mig presentera skomakare Rosenfelt; fröken Eneroth.

— Mycket nöje att få göra Eder bekantskap min fröken. Får jag den äran, nästa vals?

— Tackar men jag har dansat mig trött redan; men gif mig er arm, så göra vi en promenad. Här är så odrägligt varmt.

— Ni är en engel, min fröken!

— På sig sjelf känner man andra, svarade hon kort.

Jag blef halft snopen af den hvassa repliken och hade troligen gått tyst, som en vägg, vid hennes sida därest hon inte hjälpt mig.

— Det är skönt med sådana tillställningar som dessa, började hon, inte så mycket för dansens skull, utan mera därför att man kommer tillsammans med så många ur samma samhällsklass.

— Fröken hyser alldeles samma åsikter som jag, i detta fallet. Man kan njuta mera oblandat af nöjet der man kan känna sig hemmastadd. Största nöjet har dock blifvit mig beskärt då jag vid en stjärnas sida får göra en rund ikring.

— Ni skämtare! Ni behagar göra en anspelning på mitt förnamn, yttrade hon helt naivt.

— Ert förnamn har jag inte den äran veta.

— Mitt dopnamn är Wega.

— Verkligen! Ack fröken ni är en stjärna ej blott till namnet.

— Smickrare! utropade hon, och fortsatte: i ett fall är er liknelse riktig, men också endast i ett, en stjärna lyser utan att värma.

— Ack fröken, att stjärnorna ej kunna meddela någon värme åt oss beror på deras ofantliga afstånd; så äfven med eder min nådiga. Den som finge lyckan att göra bekantskap med eder på närmare håll, skulle i er finna en *sol* och icke en *kall* stjärna.

-- Alltjämt bara utnötta fraser ni för på tungan, min herre; sådana där talesätt menas aldrig något med.

— Och jag kan försäkra, att jag aldrig menat något så uppriktigt, som just i denna stund. — Med er tillåtelse slå vi oss ned i en vrå?

— Gärna, man väcker bara för mycket uppseende om man längre fortsätter att promenera så här.

Jag förde min dam till ett sidorum der vi ostördt kunde fortsätta vår konversation. Det varade dock icke länge förr än vår uppmärksamhet drogs till ett par flickor som kommo förbi, ifrigt sökande och frågande efter Mimmi.

Ingen hade sett henne.

— Hon ligger i barnsäng, hördes en manlig röst bakom.

— Hvar, frågade flera röster.

-- I blå rummet.

De frågande och andra i deras följe rusade dit och funno den sökta, i all oskuld sluten i morphei armar, hvilande på en liten i rummet stående barnsäng.

Muntra skratt belönade den kvicke herrn.

Det var tredje natten å rad som den vackra Mimmi, bevistat baler, så man kunde inte undra öfver om sömnen tog ut sin rätt.

Med ett älskvärdt pryderi redde hon sig ur sitt bryderi.

En munter polka spelades upp, som snart drog flertalet in i dansens ringar.

* * *

Då jag fram på förmiddagen vaknade, dagen efter balnatten var jag ännu berusad vid tanken på den skönhet, hvars bekantskap jag gjort under balen.

Jag steg upp. Doppade mitt hufvud i handfatet och min penna i bläckhornet.

Per post afsände jag följande depesch:

“Högädla fröken!

Nåväl fröken, jag har sofvit på saken och jag har ändå inte ändrat tankar och kommer *aldrig* att göra det. Ni är mitt näst sista hopp; sviker det, blir mitt sista hopp, ett *hopp* — i sjön.“

Härpå erhöll jag följande svar:

“Min herre!

Är ni fullkomligt säker på, att er kärlekslåga

för mig, icke skulle bli släckt en half minut efter ni kom i sjön, så kan ni slippa att göra det våta experimentet. Ni får mitt *ja!* Men skulle ni sedan komma att ångra er så kom i håg att skulden inte är *min*

Din
Vega Eneroth.“

Min älskade Vega!

Nej min älskling! inte kommer jag att ångra mig för *din* skull och jag hoppas *icke* heller *du* för *min* skull. Mitt mål skall blifva att med första lämpliga bris föra min Vega in i äktenskapets ljufva hamn, der hon skall skyddas för alla stormar af sin

egen
Fredrik.

SKÄMDT OCH OFÖRSKÄMDT.

Jag har aldrig varit någon språkmänniska och inte har jag gett mig ut för det heller. Svenskan har jag supit in med modersmjölken, men den var spädd, jag menar Svenskan, inte modersmjölken. Nu skall ni inte därför tro att den var spädd med vatten, jag talar allt jemnt om svenskan. Jag menar att svenskan sådan den fins i Skåne är så rysligt uppblandad med Danska. Men jag bryr mig litet om att utfundera hur mycket danska vi har i vårt språk, det må de lärde kifvas om. Jag har som sagt, aldrig varit så synnerligen grammatikalisk. Men man får ju ändå försöka att lära sig sitt modersmål, så man kan tala med folk någorledes som folk.

Jag minnes en förmaning, som min gamle fader gaf mig när han var ung och jag var liten, den lydde så här: "*väg alltid dina ord innan du talar.*» Men jag har funnit att man måste alltid lägga *vikt* på orden, när man talar. Läger man inte rätt tonvikt på orden när man uttalar dem, så må man skylla sig sjelf om man inte blir förstådd — eller hur? Om jag säger, exempelvis: mulött, kulött, ilavorött, i de dödas vilórum, så är det

svenska hvart enda ord, men jag tror inte många af eder kunde begripa att jag sade: mulet, kulet, illavuret, i de dödas vilo-rum och det var endast tonvikten, som gjorde den stora skilnaden. Eller om jag påminner om bonden som kom till presten och sade att han begrep allt som stod i den nya katekesen, med undantag af *vitskepelse* och *stenta flor*, han läste vidskepelse och stentaflor på det sättet.

Jag kan framställa en fråga som inte innehåller mer än fem ord och jag kan på densamma få fem olika svar, allt efter som jag lägger vikt på orden. Vid frågan: *Skall du gå till staden?* Kan svaret lyda: Nej, jag skall bli hemma. — Skall *du* gå till staden? Nej, min syster skall gå. — Skall du *gå* till staden? Nej, jag skall åka. — Skall du gå *till* staden? Nej jag skall gå derifrån. — Skall du gå till *staden?* — Nej, jag skall endast gå till byn.

En sak af icke mindre vikt är rätt uppehåll emellan orden i tal — och i skrift skiljetecknen på rätt ställe, ty, mina vänner, det kan gälla lifvet bara för ett komma på orätt plats. Dèt var en gång en dödsdömd som lagt in ansökan om nåd, konungen fann af de inkomna handlingarne sådana skäl, att han beslöt sjelf taga närmare reda på saken och omständigheterna och skref derfor till domaren: "häng honom ej, vänta tills jag kommer;" men konungen hade i hastigheten råkat att sätta kommat *före* ej, i stället för efter, följaktligen läste domaren: "häng honom, ej vänta tills

jag kommer“ och i enlighet härmed verkställdes dödsdomen.

Många röster ha höjts för att man inte skulle använda utländska ord i svenska språket men tänker man rätt på saken låter det sig svårligen göra. Huru skulle vi bära oss åt om vi inte skulle bruka det tyska ordet *lieben*, som betyder kärlek? Å hör jag eder säga, vi böra naturligtvis använda det svenska ordet, som har samma betydelse. Ja, det förstås i fråga om ett uttryck för det innerligaste af alla vänskapsband är det nog bra med det orimliga ordet *kärlek*; men antag att en person heter *Liebst*, så går det väl inte därför ann att kalla honom *Kär*, om han än till på köpet vore *kär* upp öfver öronen.

Men nu tycker kanhända någon att jag är oförskämd och därför ber jag få förklara för er, att det inte är så farligt, att bli kallad oförskämd. Ni veta ju, att hafsdjur — jag säger inte fisk, för att flyt allt som ondt synes — att hafsdjur när de ha varit fångade några dagar är det svårt, ja nästan omöjligt att kunna sälja dem för färsk fisk, om man språkar än så bra för sin vara, köparen vill ändå så gerna komma och säga att fisken är — ja om inte precis — *sur*, så är den åtminstone förskämd. Häraf ser ni, att när man säger någonting är förskämdt, så menar man att det är dåligt; oförskämdt är alltså någonting som är godt och bra. Man vet ju att det är så i svenska språket, att när man sätter bokstafven o

framför ett ord, så får det alltid en motsatt betydelse. Om jag säger: frid, lycka, fröjd, o. d. så beteckna dessa ord något godt och nöjsamt, men sätter man o framför dessa ord, blir deras betydelse raka motsatsen.

Det bör väl således vara tillräckligt bevisat, att med oförskämndt menas något som är godt, alldenstund förskämndt betecknar en sak som är dålig eller skadad.

Detta ifråga om förskämndt och oförskämndt, nu återstår att tala om skämt. Ett godt skämt är af de flesta värderadt.

Skilda meningar göra sig dock gällande angående hvilka saker det går an att skämta öfver, och de som försöka sig på detta område, få derför alltid röna både beundran och klander. Sehlstedt hyllas af mången såsom en lycklig skämtare, men jag tycker, att han ibland drifver skämtet väl långt t. ex. när han sjunger:

“En ära fins bestämndt
för näsor, långa eller korta
och det är den, att ansiktet är skämndt
ifall att nasus den är borta.”

Jag tycker att ett ansikte som saknar nasus ser alls inte skämtfullt ut.

Till sist får jag lägga eder på hjertat, att alltid kläda hvarje uttryck i vackraste form. Man tycker, att man skulle kunna använda hvilka ord som helst, blott de tillräckligt tydligt uttrycka det man ville säga, men så är dock inte förhållandet,

jag har sjelf gjordt en sorglig erfarenhet i detta fallet.

Jag var en gång ute och promenera med en flicka i munnen och en cigarr under armen, nu var det så, att flickan ville gå och hämta sin väninna, som bodde en trappa upp. Nåja, hon var uppe och sade till henne om hon ville följa med ut, men kom tillbaka med det besked, att Lotta för tillfället ej kunde komma ned.

I min enfald råka jag till att fråga, hur snart vi då kunde vänta hennes nedkomst.

Ack jag olycksfogel, det skulle jag inte ha sagt, dermed blef det slut med den bekantskapen.

Nu är mitt tal också slut.

Det kan väl vara tid att jag går ned?

“Alfrida höjdes till himlen opp,
Som ett mönster för dygd och rena seder
Men hände sig under årets lopp
Att helt plötsligt hon kom neder.”

EN BIT BYGDEMÅL.

— Lars Hansson — hans hustru. —

— Gu midda! Ha du snart maden färi?

— De dröjer lett, pärrerna e' inte räktit kokta inu.

— Hu! hva de e' varmt i sköfven!

— Tosing! de e' ju mitt i smällkålla vintern.

— Å ja du moer du kan allt tro ad bränned de gir tvau jånka . . . Ha du hört hår de e' mä Jens Person?

— Hveckan Jens Persson?

— Han som köpt Per Mattes stället.

— I näe! hva e' der mä hanom?

— Han e' aukanad.

— Hva sir du Lars, e' *han* — dö!

— Nä han dö inte; han ble ijelslan, når di fälde bögen som han köpt når här va sköfsaktion.

— Hm! hm! hm! ja en ved då inte hår länge en faur gau härnöre o trö.

— Gau här *nöre* o trö; liasom han skälle va kommen oppfår nu!

— En faur ju hoppas de bästa.

— Nä ja tänker han faur allt ble nöre, får de va ett kränge te gobbe.

— »En gång dö och sedan dommen, är oss alla förelagdt.»

— Ja kom nu inte mä nåna jeremianer; de' som e' gjordt kan inte ändras.

— Men Lars! Du e' då allti lia haur; tänk de letta får!

— Ja du de ha ja gjordt nu o' ja kommer just te o tänka på nåna pasacher om en. Du ha väl slätt inte hört dom, får han har inte bott i dinne sönnen så länge, men ja känner hanom frau gammalt, för vi e' ju oppvöjsta sömnapauga i hoba. Ingmari hade han då alltid vaed. Så va de når vi skälle mönstra te beväring, så velle han göra se fri, som han åsse ble. Han gjorde se te ad han hörde lided, men så va han väl rädd ad di skälle kanske känna bled kloga påed, så strax innan vi skälle ing, så hade han tad lett snus och gneed öfvenen mä, så han sau ud sådan når han kom ing. Så frauga doktorn hanom: »Hvad har du gjordt vid dina ögon?» Han bara glodde o' gaba. Doktorn skriger hanom fraugan ing i örnapiverna: »Hvad har du gjort vid dina ögon?» — »Ja ble såden» — sir dinne tosingen — »ja ble såden i öfvenen för ett par aur sin, ja hade källan.» — »Ser du dåligt», sir doktorn, o pega pau en karta, mä stora bokstäfver, som hängde på väggen. — Nä han känne

inte ådskelja en enda bogstaf, sa han. — Ja dok-
 torn lo en gau lett länger fram. — Kan du nu
 se dem — sir han — nee de va lia omöjelit.
 Doktorn ble grischer, — ja så gå så nära så du
 kan läsa hvad der står — skriker doktorn. Då
 gaur han änna hän o pegar mä näsan på kar-
 tan. — Kan du nu se dem? — Ja nu känne han
 se dom. — Nå så läs hvad der står! Ja han
 läste, men läste di mäste bogstäfverna galed.
 Ja, sa doktorn, du läser mycket dåligt, du blir
 kasserad.

Så töckte han, han hade gjort ed så bra, som
 känne lura doktorn, så besto han jöga på våss
 allihop som va ifrau den sömnen, får de samma.
 — Ja nu tänker ja ad pärerina e kokta.

(Hon aflägsnar sig till köket, han gör i ord-
 ning sin pipa).

J. O. Almer,

Eslöf.

Galanterivaror, Pappershandel,

Skolböcker, Psalmböcker, Biblar,

Gratulationskort,

LEKSAKER, ALBUM,

Cigarrer, Cigarretter, Tobak, Snus,

Pipor, Munstycken,

Tändsticksställ,

Aseptin, Tvåler, Parfymer,

Skrifställ, Bläck, Pennor,

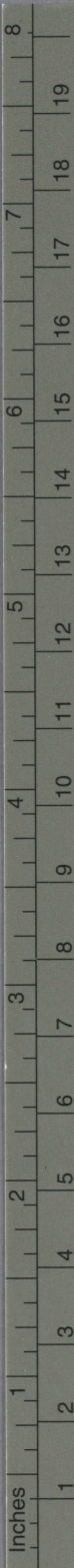
Pennhållare & Penntorkare,

Reseffekter,

Käppar, Reskoffertar, Nattsäckar,

Skrifböcker, Kontorsböcker,

m. m.

Centimetres **TIFFEN** Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
